

Kolumna dofinansowana przez

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w KATOWICACH

Czy po siedmiu latach rozmów uda się wyeliminować zagrożenie?

Ekologiczna bomba

10 lipca ubiegłego roku wszystkie kluby poselskie poparły projekt ustawy, w myśl której 860 tysięcy złotych dotacji budżetowej przekazane zostanie dla likwidowanych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry”. Otrzymane w ten sposób pieniądze firma przeznaczyć ma na likwidację odpadów toksycznych składowanych na terenie Zakładów.

Widok na rozlewiska wokół zwałowiska nr 1. 2002 r.

Zakłady Chemiczne „Tarnowskie Góry” – są największym zagrożeniem ekologicznym na Górnym Śląsku i od blisko siedmiu lat trwają prace nad zmniejszeniem zagrożeń środowiska, które wynikły z działalności firmy. Obiecana dotacja ma doprowadzić do zakończenia likwidacji „trującego” zakładu, co planowano do końca 2007 r. Po zakończeniu prac likwidacyjnych teren zakładu ma zostać przekazany staroście tarnogórskiemu, który z pomocą środków unijnych doprowadzi do pełnej ich renowacji.

W 1995 r. na terenie i rejonie Zakładów Chemicznych znajdowało się 8 zwałowisk odpadów, gromadzących 900 tysięcy metrów sześciennych odpadów, m.in. po produkcji siarczku barowego, z których wymywały się związki baru, strontu, chlorki i siarczki. Rocznie z tychże odpadów do środowiska przedostawało się ok. 400 ton niebezpiecznych substancji. Ponadto do środowiska trafiały odpady z pro-

Łączna zawartość nieczystości zgromadzona na terenie zakładu wraz ze skażonym podłożem spod zwałowisk, zanieczyszczonym gruntem z terenu zakładu, odpadami niebezpiecznymi z wyburzeń obiektów i demontażu instalacji technologicznych została oszacowana na ok. 1,5 mln m sześć. (ok. 2,5 mln ton), w tym odpady niebezpieczne stanowiły ponad 90 proc. Zakłady Chemiczne dla składowania swych odpadów nie zbudowały żadnego wysypiska odpadów przemysłowych. Odpady koncentrycznie składowano poza Zakładem na terenach często nie będących jego własnością.

W 2007 r. cała działalność Zakładów skupiła się na usunięciu przyczyn zanieczyszczenia środowiska. Zakład realizował przedsięwzięcie pn. „Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 330 – Gliwice”, poprzez całkowite unieszkodliwienie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych Zakładów Chemicznych.

Widok na wypełnioną kwaterę nr 1 CSO. Na pierwszym planie zwałowiska nr 5 i 7. Marzec 2001 r.

dukcji boraksu, kwasu borowego i z zakładowej oczyszczalni ścieków, zawierające rozpuszczalne związki baru, strontu, cynku, arsenu, siarczany, odpady różnorodnego, zawierające żużel z elektrociepłowni oraz skażony gruz budowlany i wymywalne związki baru, baru, strontu, miedzi, cynku, żelaza, odpady po produkcji celulozy, zawierające głównie węgiel wapnia z domieszką sulfonilglin zanieczyszczony częściowo związkami arsenu.

Działalność Zakładów Chemicznych Tarnowskie Góry skupia się na korekcie przyczyn zanieczyszczenia środowiska na terenie i w rejonie Zakładów Chemicznych. „Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 330 – Gliwice”, ma na celu kompleksowe unieszkodliwienie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry”, którego celem jest likwidacja zanieczyszczenia powodowanego

przez substancje niebezpieczne wymywane z odpadów poprodukcyjnych zgromadzonych na niezabezpieczonym gruncie do poziomu wodonośnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 330 - Gliwice, będącego rezerwuarem wody pitnej dla ok. 600 tys. mieszkańców północno-zachodniej części aglomeracji katowickiej.

Zakłady Chemiczne podjęły następujące działania związane z usuwaniem zanieczyszczenia środowiska - budowę na terenie zakładu na powierzchni 13 ha Centralnego Składowiska Odpadów (CSO), o pojemności ok. 1,3 mln m sześć., zapewniającego bezpieczne składowanie odpadów niebezpiecznych zgodnie z prawodawstwem Polski i Unii Europejskiej,

Widok na zakład od strony południowej w czerwcu 2002 r.

- unieszkodliwienie poprzez składowanie w CSO wszystkich odpadów, w ilości ok. 1,5 mln m sześć., (po uwzględnieniu zagęszczenia),
- regulację koryta rzeki Stoły wraz z położeniem nowego koryta rzeki - na odcinku 708 m na terenie zakładu,
- rekultywację terenu po usuniętych odpadach - ok. 56 ha, z przeznaczeniem jego części (ok. 17 ha) do ponownego zagospodarowania,
- prowadzenie na bieżąco oczyszczalni ścieków i monitoringu obejmującego wszystkie komponenty środowiska.

Zabezpieczenie toksycznego składowiska odpadów jest bardzo kosztowne, gminy Tarnowskie Góry nie było stać na wydanie tak wysokich sum. Dlatego radni miasta zabiegali o pieniądze w Ministerstwie Skarbu Państwa. Uregulowanie zadłużenia Zakładów Chemicznych okazało się niezbędne ze względu na konieczność jak najszybszego pozyskania środków finansowych z Funduszu Spójności Unii Europejskiej, umożliwiających zakończenie prac związanych z unieszkodliwianiem odpadów i rekultywacją zdegradowanych terenów.

Do końca marca 2005 r. wykonano ok. 60 proc. prac przewidywanych do realizacji w ramach przedsięwzięcia pn. „Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 330 – Gliwice”, poprzez kompleksowe unieszkodliwienie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w likwidacji”, w tym:

- wybudowano całe podłoże Centralnego Składowiska Odpadów, posia-

Efekt prac ekologicznych zadania „Budowa kwatery K3 CSO...” Widok na zrehabilitowany teren po zwałowiskach nr 3 i 3a oraz nowe koryto rzeki Stoły. Sierpień 2004 r.

dające uszczelnienie ilowe oraz z geomembrany HDPE o grubości 2,5 mm i drenaż do odbioru odcieków i ich skierowania do chemicznej oczyszczalni ścieków,

- zlikwidowano 5 zwałowisk odpadów, unieszkodliwiających w CSO 880 tys. m sześć. odpadów,

Zainicjował je wojewoda śląski Zygmunt Łukaszczyk. Oprócz niego w ratuszu pojawiła się także śląski wojewódzki inspektor ochrony środowiska, Anna Wrześniak.

A w tym miesiącu ustalono, iż wiosną 2008 roku, po ponad trzech latach przestoju, rozpoczną się kolejne prace na terenie Zakładów Chemicznych. Zupełne zamknięcie utylizacji niebezpiecznych odpadów w Tarnowskich Górach zaplanowano na 2011 rok. Taką prognozę przedstawił Stanisław Gawłowski, wiceminister w Ministerstwie Środowiska.

Pełny koszt uporaania się z tarnogórskimi Zakładami, łącznie z utrzymaniem terenu to ok. 100 milionów złotych. Za stwierdzeniem ministra, iż „likwidacja problemu Zakładów Chemicznych w Tarnowskich Górach jest zadaniem istotnym dla bezpieczeństwa środowiskowego państwa” ma iść pełna współpraca samorządów, instytucji, urzędów i skarbu państwa.

Opracowanie: ZP
zdj: <http://www.zchtg-top.pl>

Usuwanie odpadów płynnych ze zwałowiska nr 3. Lipiec 2003 r.

Układanie geowłókniny i geomembrany HDPE w kwaterze K4 CSO. Sierpień 2004 r.